

Hankaus

TAMMI

HANNA PÄIVÄRINTA

Hankaus

HANNA
PÄIVÄRINTA

TAMMI

HELSINKI

Tekijä kiittää tuesta Taiteen edistämiskeskusta.

1. painos

© Hanna Päivärinta ja Tammi 2026

Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Lönnrotinkatu 18 A, 00120 Helsinki

ISBN 978-952-04-8259-6

Painettu EU:ssa

Tuoteturvallisuuteen liittyvät tiedustelut: tuotevastuu@tammi.fi

Pentille, Eliselle ja Liialle

METRO NYTKÄHTÄÄ, KIIHDYTTÄÄ hitaasti liikkeelle.
Jalkapohjia kutittaa.

Via katsoo kenkiään, ne ovat uudet, ensimmäistä kertaa jalassa. Pitkävartiset mustat nilkkurit, joissa on vaaleanpunainen pohja, niin paksu ja korkea, ettei maata tunne kunnolla, kuin leijuisi ilmassa.

Ikkunan pimeydessä välähtävät kasvot. Sisäkkäin eri ilmeitä.

TYHJÄT MUUTTOLAATIKOT LOKSAHTAVAT toistensa päälle, pinoutuvat kuin huolet.

Via tunnustelee vihlova kohtaa alaselässään, välilevyt ärtyivät huolimattomasta nostoasennosta.

Onko tää nyt suorassa? Joel kysyy olohuoneesta, hän mallailee ruokapöydän viereiselle seinälle taulua. Anne-Maj mittaa vieressä vatupassilla samaa asiaa.

Via katsoo taulua, valuvia neonvärejä ja anoppiaan, jonka kädet ovat alkaneet jo hieman täristä.

Näyttäis olevan, Via vastaa, tarttuu painavaan paperikassiin ja nostaa sieltä viherkasvin olohuoneen matalan hyllykön päälle. Tarkastelee missä kulmassa auringonvalo paistaa sisään.

Talossa on edelleen jokin tunnistamaton haju, se puskee seinämaalin läpi. Hometta ei tarkastuksissa löytynyt, mutta epäily siitä nousee jälleen Vian mieleen, ja viime päivien tuttu paino laskeutuu kurkunpäähän.

Katse hakeutuu ulko-ovelle. Se on kalpea ja mitään-sanomaton, olemattoman painoinen. Vanhan kodin ulko-ovi oli ollut raskas. Sen avatakseen oli pitänyt keskittyä, nojata taaksepäin ja käyttää kehonpainoa hyväkseen. Se oli ollut hankalaa ja epäkäytännöllistä etenkin pakkasella silloin, kun Ruu oli ollut vauva ja vaunut oli pitänyt työntää umpihangesta sisään, mutta ainakin se oli tuntunut jossain. Moni Vian rintakehässä painanut asia oli tipahnut kehosta pois oven avaamisen jälkeen. Mutta ei kai sellaista kannattanut yrittää kenellekään selittää.

Vieläkö sitä harmittaa? Anne-Maj kuiskaa Joelille, mutta ei niin hiljaa, etteikö Via kuulis.

Se ei vaan oo nukkunut kunnolla, Joel vastaa, ja Via on tyytyväinen, kun hänen ei tarvitse osallistua.

Menehän siinä vähintään puoli vuotta, että uusi asunto tuntuu kodilta. Sama juttu uuden työn kanssa. Vasta puolen vuoden jälkeen kannattaa miettiä, tekikö virheen, Anne-Maj naurahtaa.

Via silittelee kasvien lehtiä, tarkastaa niistä jokaisen. Rahapuun pulleiden lehtien pinta ei ole entisellään, vahamainen kerros on ohentunut. Yhdessä lehdykässä on huolellisesta pakkaamisesta huolimatta syvä viilto.

Äiti, missä hauva on?

Ruu nykäisee ranteesta.

Mihin laitoit sen?

Siihen lelukassiin.

Via huomaa anopin vilkuilevan heitä. Ruulla on yhä pyjama päällä, vaikka on jo keskipäivä. Anne-Maj on eläkkeelle jäätyään opiskellut positiivista psykologiaa ja alkanut pyörittää suosittua dekkarilukupiiriä. Uudet harrastukset ovat tehneet hänestä entistä uteliaamman. Jokainen yksityiskohta saattaa olla johtolanka.

Mennään etsimään se Nuppu, Via kuiskaa ja tarttuu Ruuta kädestä.

He kävelevät yläkerran käytävän läpi, työhuoneen ovi on kiinni. Sen seinät maalattiin viimeisenä, lisättiin ylimääräinen maalikerros, jotta vanhan tapetin kuviot peittyisivät varmasti.

Tykkäätkö meidän uudesta kodista? Ruu kysyy, kun he pääsevät lapsen huoneeseen. Siellä ei ole yhtään muutto-laatikkoa, pelkästään pehmeitä muovisäkkejä.

Tietenkin tykkään. Miten niin?

Ruu piirtää varpailaan ympyrää maton päällä, jäljittelee pandakarhun silmien ääriviivoja.

Etsitään se hauva, sillä on varmasti nälkä.

Miksi me muutettiin? Ruu jatkaa pienellä äänellään. Pysäyttää jalan liikkeen ja katsoo kohti.

Koska täällä on enemmän tilaa.

Ruu puristaa huulensa tiukasti yhteen, kyykistyy hitaasti tutkimaan sinisiä säkkejä.

Kolmannesta Ikean kassista kuuluu epätasaista surinaa ja naksahduksia. Ruu nostaa lelukoiran syliinsä. Sen jalat polkevat tyhjää, kun muoviset osat yrittävät löytää sopivaa asentoa.

Olihan siinä, Joel huokaa sohvalta alkoholiton olut kädessään. Hän katselee ympärilleen kuin paistattelisi kevään ensimmäisissä auringonsäteissä. Ei huolta mistään.

Anoppi on ehtinyt lähteä. Hän on jättänyt uudet, valkoiset verhot viikattuina nojatuolille. Via liu'uttaa kättään sileää, läpikuultavaa kangasta pitkin. Verhot ovat juuri sellaiset kuin hän oli toivonutkin. Häntä harmittaa, ettei ollut jaksanut edes kiittää. Hän lähettäisi viestin, kirjoitaisi, että on kiitollinen ja onnekas, saanut niin paljon. Yksin hänellä ei olisi varaa edes puoleen tästä.

Takapihan perällä omenapuun oksilla roikkuu vielä jokunen omena. Nekin ovat nyt kaikki hänen, tai ainakin kolmasosa niistä on. Haaleanpunaiset hedelmät saavat ajatukset hetkeksi tyyntymään, muuttolaatikot ja niissä odottavan tavaramäärän unohtumaan.

Hei, totut tähän kyllä, Joel sanoo, saa Vian havahtumaan omaan tuijotukseensa.

Joo, en mä sitä.

Tekee hyvää asua lähempänä luontoa.

Joel puhuu lääkärin äänellään, sillä, joka on tietävinään ihmisistä ja maailmasta kaiken.

On vaan nälkä, Via vastaa käsi jääkaapilla. Hän haluaisi työntää päänsä hetkeksi sen sisään, irrottaa itsensä vartalostaan, jota on alkanut oudosti kutittaa.

Unohdettiin käydä kaupassa, täällä ei ole mitään syötävää.

Anne-Maj jätti sinne makaronilaatikon ja kaalisalaatin.

Niin mutta aamuksi, käyn siinä lähikaupassa. Haluatko jotain?

Joel on nostanut tietokoneen syliinsä, hän kuuntelee kuuluisan jenkinäyttelijän triatlonpodcastia ja lähettää lentosuukon nostamatta katsettaan.

En tarvii mitään.

Kassajonossa seisoo pitkä mies. Hiekanvärisen villapuseron pinta on sileä, se antaa pehmeän, laadukkaan vaikutelman. Via tuijottaa miehen selkää hieman liian pitkään, uppoutuu ajatuksiinsa.

Kun hän pani aiemmin avainnippun mustaan vyölaukuunsa, yksi puuttui, ura-avain vanhaan kotiin. Hän ei voisi enää avata sitä ovea eikä astua ulos iltamyöhään ja kävellä lähiravintolaan viinille. Vaikkei hän rehellisyyden nimissä ollut juuri käynyt iltaisin yksin missään Ruun syntymän jälkeen.

Mies tuoksuu oudon tutulta. Kihartuvat hiussuortuvat karkaavat neulepison alta. Jokin huolitellussa pukeutumisessa rentouttaa. Via nojautuu lähemmäs, kurottaa ottaakseen purkkapussin ja yllättäen mies kääntyy ympäri.

Katos vaan?

Menee hetki ennen kuin Via tunnistaa miehen.

Viljo? Mitä sä...

Mitä ite? mies kysyy ja nostelee muovikorista hihnalle lasisia pulloja, oliiviöljyä ja tyrnimehua, sekä useamman luomupilttipurkin.

Oon vain käymässä täällä, ystävän luona kylässä. Siltä loppui kahvimaito, tehdään pitsaa, tarvittiin tonnikalaa.

Aamupalajuttuja, Via vastaa ja kohottaa sämpyläpakettia.

Asutko vai täälläpäin?

Just muutettiin, kokeillaan nyt ainakin.

Heh, niin just. Me rakennettiin vuosi sitten kämppä sataman lähelle. Vihdoin voidaan kävellä purjeveneelle.

Via ei aio kysyä, ketkä me.

Hitto, milloin oikein nähtiin viimeksi? mies jatkaa.

Kai siihen kuuluu olla vastaamatta. Edellisellä kerralla kun he olivat nähneet, Via heitti maljakon seinään, viisi senttiä Viljon hartioista.

Viljo oli kutsunut häntä hulluksi. Via ei kestä sitä sanaa.

Hetkeä aiemmin Viljo oli kertonut maanneensa työ-kaverinsa kanssa ja väittänyt, ettei tunteilleen voinut mitään. Ja ettei heistä Vian kanssa voisi koskaan tulla mitään enempää.

Ennen maljakkoa Via oli rikkonut ainoastaan lautasen.

Maljakkoepisodin jälkeen he panivat viimeisen kerran ja Via puri miestä kostoksi kaulaan niin lujaa kuin uskalsi. Viljon solisluun yllä näkyy edelleen röpelöinen, haalea viiva.

Onhan siitä jo aikaa, Via vastaa ja hymyilee.

Viljo asettelee ostoksiaan leveään juuttikassiin ja selittää vaativasta työstään mainostoimistossa, aivan kuin Via ei tietäisi siitä mitään.

Meillä on toimisto nykyään Hakaniemessä, tuu käymään lounaalla joskus. Ehkä voisit alkaa kirjoittaa meille.

Ehkä, Via nyökyttelee ja etsii Viljon ilmeestä merkkejä, vaikka ei ole varma, haluaako löytää niitä.

Kaupan uloskäynnillä hän katsoo, kun Viljo nousee katumaasturiinsa, ja kääntyy itse takaisin sisään. Osta halvimmman tupakka-askin. Mentolin makuista ei enää myydä, vaikka sitä Vian tekisi eniten mieli. Miksi kaiken pitää loppua?

Hän ei ole polttanut moneen vuoteen, ei raskauden jälkeen.

Sytytys on paras osa. Huulien hellä, juuri oikeanlainen painallus.

Mutta hän ei polta, antaa tupakan vain palaa kädessään.

He tapasivat Viljon kanssa ensimmäisen kerran hotellin aulabaarissa. Via oli myöhässä. Hän oli halunnut illaksi uuden mekon ja jäänyt sovituskoppiin tuijottamaan kahta eri väriä, ei osannut valita mustan ja punaisen väliltä, vaikka tiesi Laran odottavan häntä. Ystävä oli juuri tehnyt positiivisen raskaustestin, odotti toista lastaan eikä tiennyt, mitä ajatella asiasta.

Kun Via vihdoinkin ehti paikalle, Lara nauroisi pitkän miehen seurassa, vaikutti rentoutuneelta.

Tää on Viljo, entinen työkaveri.

Kaikki oli kevyttä sinä iltana.

Myöhemmin Via istui Viljon kanssa taksissa, tyytyväisenä valitsemaansa punaiseen mekkoon. Hän ei ollut kuunnellut Laran muistutuksia siitä, ettei miesten mukaan kannattanut lähteä heti ensi tapaamisella, varsinkaan, jos toivoi suhteen kehittyvän joksikin.

Elämä on liian lyhyt, Via oli vastannut, vaikka samalla tiesi, ettei Lara ollut täysin väärässä.

Viljo asui Merimiehenkadulla, ylimmässä kerroksessa. Kylpyhuoneen kirkkäänpunainen tiiliseinä oli täynnä

mustalla tussilla kirjoitettuja viestejä, suurimman osan perässä ei lukenut nimeä, mutta jos luki, niin yleensä naisen. Via tunsi itsensä erityiseksi koska juuri hän oli siellä eikä kukaan muu noista ihmisistä.

Kun Viljo nosti hänet kylpyhuoneen viileää seinää vasten ja työntyi syvälle, kuin olisi uinut hänestä läpi, häneltä ei puuttunut mitään. Ajoittainen, yltyvä kipu hiljensi mielen ja mahdollisti paon itsestä. Miehen kuumana sykkivä hengitys, lantion luut iskeytyessä toisiaan vasten, Vian kynnenkärjet syvällä miehen lihassa. Via tunsi itsensä halutuksi, vaikka ei koskaan saanutkaan orgasmia Viljon kanssa. Se työ oli tehtävä itse.

He eivät koskaan virallisesti muuttaneet yhteen. Saattoi mennä päiviä, ettei miehestä kuulunut, kunnes tämä sitten jälleen soitti. He viettivät lähes jokaisen iltansa ulkona. Viljo maksoi kaiken, ja Via nautti siitä vapaudesta, kun joku muu antoi rahansa pois, hänen takiaan. Hän olisi voinut elää niin loputtomiin.

Tuli kirpaisee sormenpäissä. Tupakka ehti palaa loppuun asti.

JOELIN AAMU. Via ei saa enää unta mutta ei aio nousta vielä, kello soisi vasta puoli yhdeksältä.

Hän kuulee makuuhuoneeseen, kun Joel ja Ruu juttelevat alakerrassa.

Miksi äiti saa jäädä nukkumaan?

Ruun ääni kaikuu korkeassa tilassa.

Via on herännyt jo tunti sitten Joelin herätyskelloon. Hän yritti silittää miehen reisiä varpaillaan, hivuttautui kiinni tämän selkään ja suuteli hartialinjaa ylös kaulaan asti. Joel myötäili ensin, otti ympärilleen kiedotun jalan tiukkaan halaukseen, mutta kun Via työnsi kielenkärjen Joelin korvaan, tämä päästi irti.

Ei nyt mitään aamusäätöjä, Joel oli naurahtanut ja noussut kylpyhuoneeseen.

Via katsoo kelloa. Vielä viisi minuuttia.

Katon pinta väreilee sälekaihdinten välistä työntyvästä valosta. Maali on kuivunut epätasaisesti. Valkoisen läpi kuultaa tummia viiruja, kuin ohenevan ihon alta paljastuvia verisuonia. Äidin iho näytti tuolta viimeisinä aikoina. Joskus hänenkin ihonsa näyttäisi samalta.

Via säpsähtää herätyskellon soidessa. Hän ehtii juuri peseytyä, vaihtaa vaatteet ja ilmestyä tietokoneen eteen, käynnistää etäyhteyden. Enää on huolehdittava, että vihreä pallura, joka viestittää hänen olevan koneella, pysyisi päällä lounaaseen saakka.

Etätyökäytäntö on jäänyt puoliksi voimaan pandemian

jälkeen. Kukaan ei vaivaudu enää päivittäin toimistolle, kun työmatka-ajan voi käyttää pyykinpesuun.

Via sammuttaa kameran ja säätää volyymin kuulokkeista niin matalalle, että hädin tuskin kuulee, mistä puhutaan. Jälleen yksi oman työn kannalta hyödytön palaveri, joka on merkattu pakolliseksi kalenteriin.

On vaikea keskittyä. Via varmistaa useaan kertaan, että mikrofoni on mykistetty ja palaa tietokoneen kanssa sängylle, ottaa vibraattorin ja laskee sen klitoriksen päälle. Hän on juuri paisumassa, saamassa kiinni orgasmista, kun laitteen surina vaimenee, sammuu.

Via havahtuu, kun palaverissa mainitaan hänen nimensä, *koska oot just asiakkuuksien välissä, voisit kirjoittaa sen kiireellisenä tulleen tiedotteen, se tarvittaisiin huomiseksi.* Via pitää kameran ja mikrofonin suljettuna, kokeilee, ettei hänen äänensä kuulosta hengästyneeltä.

Onnistuu, tietenkin, hän vastaa sitten, lupaa kirjoittaa tiedotteen samana päivänä. Tuun heti huomenna toimistolle.

Viimeistään keskiviikkona hän tulisi.

Palaverissa siirrytään muihin aiheisiin. Via valuttaa kuulokkeet korviltaan. Huokaisee syvään.

Viimeisinä päivinä vanhassa kodissa Joel oli kommentoinut Vian huokailuja. Otko huomannut, että susta lähtee jotenkin tosi paljon ääniä, mies kysyi. Ei hän ollut. Eikä hän ymmärtänyt miehen tapaa suhtautua muuttoon. Aivan kuin siinä ei olisi mitään ihmeellistä. Via oli tehnyt koko elämänsä töitä päästäkseen asumaan keskustaan ja nyt hänet oli suostuteltu pois sieltä.

Me tarvitaan kaikki lisää omaa tilaa, Joel oli toistellut, kai säkin haluat, ettei meidän huoneet oo aivan kiinni toisissaan.

Sitä kai hänkin halusi. Että Ruu saisi juosta takapihalle ilman vaaraa päälle syöksyvistä pyörälähteistä tai sähköpotkulaudoista.

Mutta mitä sitten, kun jään yksin? Via pohtii. Hän ei osannut kiinnittyä mihinkään. Punavuoressa elämä syösyi vasten kasvoja heti ovesta ulos astuessa. Hän tarvitsee ympärilleen elämää, vaeltavia katseita, mahdollisuuksia joita kuvitella, vaikka ei niihin tarttuisikaan.

Via katselee takapihan omenapuuta. Se kukki keväällä, kun he kävivät Joelin kanssa seuraamassa remontin etene- mistä. Kukat nähdessään Via oli seisahtunut omenapuun eteen ja unohtanut talon kokonaan. Hän oli ihaillut kukintojen pastellivärejä, silittänyt niiden hentoa pintaa ja kuiskannut: odota meitä täällä. Nyt kukkien kuihduttua puu näyttää toiselta, jotenkin nuutuneelta.

Keittiönpöydälle sanomalehden viereen on jäänyt kasa erivärisiä mikrokuituliinoja. Via valitsee puhtaimman ja pyyhkiä hetken pölyjä sieltä täältä.

Miten meni päivä? Joel kysyy, kun Via on saanut Ruun nukkumaan. Unen tunnistaa vatsan liikkeestä ja kasvojen ilmeettömyydestä, jota lapsi ei osaa vielä teeskennellä.

Joel on napannut kulhosta vastapöydän omenan ja haukkaa siitä puolet kerralla. Leukanivelen toisteinen naksutus. Via muistaa lukemansa artikkelin. Siinä kerrottiin siitä, miten puolison syömisäännet voivat ajan mittaan muuttua sietämättömiksi, johtaa ajatuksiin erosta.

Hyvin kai, sain vähän järjestelyä.

Olohuoneessa lojuu purkamattomia laatikoita. Yksi on täynnä sisustus- ja puutarhalehtiä ja toinen astioita, joita ei ole käytetty kertaakaan mutta joista Via ei halua luopua.

Kiva, Joel sanoo ja painaa suukon Vian paljaalle olkapäälle. Tyhjennän loput huomenna.

Joel nostaa kaksi palautusjuomasäkkiä keittiönpöydälle, avaa niistä toisen ja työntää muovisen mittalusikan sen sisään.

Via annostelee vieressä lautaselleen anopin makaroni-laatikkoa. Hän ei syö lihaa mutta ei jaksa tehdä muutaakaan ruokaa. Jauhelihat voisi nyppiä sivuun.

Siltä uudelta erikoistuvalta, jota ohjaan, murtui luu jalkaterästä. Kesken työpäivän, Joel sanoo.

Kauheeta, miten?

Jalka jäi tutkimustuolin alle, se jotenkin sähläsi siinä.

Joel kauhaisee toisestakin pussista vaaleaa jauhetta, kaataa sen korkeaan juomapulloon ja puraisee uuden palan omenasta.

Potilas painoi yli sata kiloa. Hirveä huuto tietenkin, siis Jenni huusi, ja kunnon härdelli koko loppupäivän. Jouduin ottamaan sen potilaat omieni lisäksi.

Joel pysähtyy hetkeksi, vilkaisee Vaa kuin olisi lisäämässä jotain, mutta kääntäekin katseensa takaisin palautusjuomasäkkeihin ja sulkee ne muovikiskoista kuin vetoketjut.

Onneksi ei mennyt pahemmin, vaikka onhan se saikulla jonkun aikaa. Tietää lisätunteja kaikille, Joel jatkaa ja ravistelee pulloa olkapäänsä yläpuolella.

Jäntevät olkavarret erottuvat tiukan juoksupaidan läpi. Hetken Via muistaa, miksi rakastui mieheensä. Joelin haluan kurittaa kehoaan, tutkia ääri rajojaan. Tapaan, jolla Joel oli tarttunut häntä lantiosta aina heidän nähdessään. Siihen, että mies oli aina tavoitettavissa, vastasi viesteihin ja puheluihin. Ääneen, jota Joel piti saadessaan orgasmin. Via nautti siitä, että sai aikaan jotain niin primitiivistä ja voimakasta. Kuin olisi osannut soittaa suurta soitinta.

Ruun syntymän jälkeen tuo ääni oli tosin hävinnyt. Kun Via oli ottanut asian puheeksi, Joel oli vastannut, ettei sellainen enää tuntunut sopivalta, hän ei halunnut Ruun kuulevan heitä.

SÄHKÖHAMMASHARJAN SÄRINÄ SEKOITTUU Joelin mumisevaan lauluääneen kylpyhuoneessa.

Vian aamu, on valmisteltava Ruu päiväkotiin.

Tuntuu kuin luomien alle olisi pumpattu ilmaa.

Ootkohan tulossa kipeäksi? Joel kysyy.

Nukuin vaan huonosti.

Eikö toi oo jatkunut jo aika pitkään? Ota illalla joku niistä unilääkkeistä, ettei taas kroonistu, Joel kehottaa ja huuhtelee kasvonsa omassa pesualtaassaan.

Uudesta talosta Vian unettomuus johtuu. Yhdet kunnan yöunet riittäisivät tasaamaan tilanteen.

Ruu nukkuu sängyssään pää takakenossa, pienet huulet raollaan. Ne eivät tiedä vielä mitään.

Äiti mee pois! Ruu käskee ja nukahtaa välittömästi uudestaan. Lapsen matka takaisin uneen on hämmentävän lyhyt.

Saat välipalaksi kuivattuja aprikooseja, jos nouset nyt. Voidaan syödä ne bussissa, Via kuiskaa, ja Ruun silmät rävähtävät auki.

Ruu rutistaa Vian kättä, kun he kävelevät päiväkodin aution pihan lävitse. Heidän ohitse on harppoo tummahiuksinen mies saporopäinen tyttö sylissään. Tyttö pompahtelee askelien tahdissa tyytyväisen näköisenä. Mies jää odottamaan heitä, pitää ovea auki.

Eteisessä tyttö höpöttelee syntymäpäiväjuhlista, joissa on ollut tai joihin on menossa.

MISTÄ NOUSEE LOPUTON HALU, JOKA EI KOSKAAN AIVAN TYYDYTY?

Via muuttaa perheensä kanssa Helsingin keskustasta pientaloalueelle, jossa eivät odota-kaan seesteiset aamukahvihetket, vaan pakofantasiat ja sietämätön korvien ja jalkapohjien kutina. Hiljalleen ajatukset hyvästä elämästä alkavat rakoilla ja Viassa herää selittämätön veto kohti pimeää ja kiellettyä.

Hankaus on vimmainen romaani naiseuden kahleista ja riemunhuuto kurittomalle keholle.

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-8259-6